

TAJEMSTVÍ UKRYTÉ MEZI SKALAMI

Ochrana hraboše skalního

Jen málokterý evropský savec je tak tajemný jako hraboš skalní (*Dinaromys bogdanovi*). Tento nenápadný hlodavec je jediným žijícím zástupcem svého rodu a zároveň reliktním druhem, který si zachoval řadu znaků svých dávných předků. Přestože obývá evropské hory už miliony let, jeho skrytý způsob života způsobil, že o něm vědci ještě donedávna věděli překvapivě málo. Proto byl v roce 2011 zahájen dlouhodobý výzkumný projekt, jehož cílem je odhalit tajemství tohoto jedinečného savce a zajistit jeho ochranu.

SYSTEMATIKA

TŘÍDA	Savci <i>Mammalia</i>
ŘÁD	Hlodavci <i>Rodentia</i>
ČELEĎ	Křečkovití <i>Cricetidae</i>
ROD	Hraboš skalní <i>Dinaromys</i>
DRUH	Hraboš skalní <i>Dinaromys bogdanovi</i>

Domov mezi skalami Dinárského krasu

Hraboš skalní je endemitem Dinárského krasu, jedinečné krasové oblasti rozprostírající se podél východního pobřeží Jaderského moře. Mohutné vápencové masivy, hluboké rokle, jeskyně, propasti, horské louky i rozsáhlá suťová pole vytvářejí mimořádně pestrou krajinu, která je domovem stovek vzácných a endemických druhů rostlin i živočichů. Právě v tomto drsném prostředí našel hraboš skalní ideální útočiště. Obývá především kamenité horské svahy a skalní sutě, kde využívá úzké pukliny jako úkryty před nepříznivým počasím i predátory. Jeho populace jsou od sebe často oddělené rozsáhlými neprostupnými oblastmi, což z něj činí jednoho z nejvzácnějších a nejméně prozkoumaných savců Balkánu.

Mistr života na skalách

Hraboš skalní dorůstá délky přibližně 15 cm a váží 60–80 gramů. Má hustou šedohnědou srst, nápadně velké uši a dlouhé hmatové vousy, které mu pomáhají orientovat se mezi kameny i za tmy. Přestože jde o drobného hlodavce, po skalách se pohybuje s neuvěřitelnou obratností. Kombinuje skoky, lezení i rychlý běh, takže jeho pohyb připomíná spíše veverku nebo kamzíka. Živí se horskými bylinami, travami a listy keřů. Na období, kdy je potravy méně, si vytváří zásoby ve svých úkrytech. Aktivní je po celý rok, především za soumraku a v noci. Rozmnožuje se jednou ročně a samice přivádí na svět obvykle dvě až tři mláďata. Mezi jeho přirozené predátory patří lasice kolčava (*Mustela nivalis*), kuna skalní (*Martes foina*), zmije růžkatá (*Vipera ammodytes*) a pušтік obecný (*Strix aluco*). V komunikaci využívá pachové značky i hlasové projevy a zajímavostí je, že jako jediný evropský hraboš má stoličky s pravými kořeny, podle jejichž délky lze určit stáří dospělých jedinců.

Projekt, který mění naše poznání

Hraboš skalní patří mezi nejméně prozkoumané evropské savce. Žije v nepřístupném prostředí a většinu času tráví ukrytý mezi skalami, proto bylo dlouhá desetiletí obtížné získat informace o jeho biologii, rozmnožování i velikosti populací. Zásadní změnu přinesl rok 2011, kdy Zoo Záhřeb společně s organizací BIOM a dalšími partnery zahájila dlouhodobý výzkumný projekt. Jeho cílem je lépe poznat ekologii a chování hraboše skalního, sledovat jeho populace ve volné přírodě a navrhnout účinná opatření pro jeho ochranu. Projekt zároveň přibližuje veřejnosti jedinečnost Dinárského krasu a význam ochrany jeho přírodního bohatství.

Když zoologické zahrady pomáhají vědě

Významnou součástí projektu je chov hrabošů skalních v Zoo Záhřeb. Díky němu mohou odborníci studovat vlastnosti, které je ve volné přírodě téměř nemožné pozorovat. Výzkum se zaměřuje na sociální chování, hlasovou komunikaci, rozmnožování, denní i sezónní aktivitu, využívání prostoru, složení potravy nebo střevní mikroflóru. Poznatky získané v lidské péči pomáhají lépe porozumět životu tohoto výjimečného hlodavce a slouží jako důležitý podklad pro ochranu jeho populací ve volné přírodě. Projekt zároveň propojuje zoologické zahrady, vědecké instituce i ochránářské organizace a ukazuje, jak významnou roli mohou moderní zoologické zahrady sehrát při ochraně málo známých druhů.

Přestože je hraboš skalní podle Červeného seznamu IUCN veden jako zranitelný druh (VU), mnoho otázek o jeho životě zůstává stále nezodpovězených. Každý nový poznatek získaný díky projektu proto přispívá nejen k ochraně hraboše skalního, ale také k lepšímu poznání a zachování jedinečné přírody Dinárského krasu. Zoo a BZ města Plzně proto tento projekt podporuje a v budoucnu se bude aktivně podílet také na výzkumu populací hraboše skalního přímo v jeho přirozeném prostředí.

Jak mohu pomoci?

Navštivte Zoo a BZ Plzeň! Podporujeme spolu s Vámi prostřednictvím projektu [Help nature](#)

Záchranné projekty Zoo a BZ Plzeň můžete podpořit jednorázovým finančním darem na náš sbírkový účet

Info o projektu: [Biology of the Balkan Snow Vole | Zoo Zagreb](#)

Sbirkový účet na podporu projektů
ochrany přírody v Zoo a BZ města Plzně

QR PLATBA

